

کاخ تاج الملوک مادر محمدرضا پهلوی واحد پژوهش

این بنا در سال ۱۲۵۱ با نقشه مهندس عزیزالله فرمانفرمائیان ساخته و آماده بهره برداری شد. مساحت کل بنا سه هزار مترمربع در سه طبقه است که شامل زیرزمین (آشپزخانه، انبار، موتورخانه و سالن سینما)، طبقه همکف (سرسرا، کتابخانه، تالار پذیرایی تشریفاتی، تالار غذاخوری تشریفاتی، اتاق بازی)، طبقه اول (سرسرا، تالار غذاخوری تشریفاتی، اتاق غذاخوری، پذیرایی خصوصی، اتاقهای خواب و پزشک مخصوص، اتاق ندیمه، دفتر کار و رخت کن) می باشد. نقشه ساختمان به شکل هشت ضلعی است که نورگیر سقف سرسرای آن ملهم از معماری سنتی ایران است. در تزئین دیوارهای داخلی کاخ از پارچه اطلس ساده و گلدار و نیز ماهوت استفاده شده است. مبلمان به طور کلی فرانسوی و به شیوه های لوئی سیزدهم، پانزدهم و شانزدهم بوده و چلچراغها ساخت اروپا بویژه فرانسه است. اشیاء ساخت ایران در این بنا شامل تعدادی خاتم، نقره قلم کاری و میناکاری، ترمه و زری دوزی است. چیدمان وسایل مهم هریک از قسمتهای این کاخ به این ترتیب بوده است .

سرسرای طبقه همکف شامل گلدانهای چینی مرغی، سفالی و فلزی میناکاری در کنار ستونهای وسط سرسرا قرار داشت. در سمت چپ نخل تزئینی نقره با خوشه های طلا و یک پاراون سوزن دوزی کار چین و دومیز از مفرغ مطلا و چینی با تصویر لویی شانزدهم ساخت سور فرانسه در طرفین سرسرا قرار داشت. فرش وسط سرسرا بافت کرمان و به مساحت ۵۶ مترمربع بوده در سمت چپ سالن تندیس هایی از الهه هند با چوب صندل کار هندوستان وجود داشت.

تالار پذیرایی تشریفات شامل مبلمان به شیوه لوئی شانزدهم، دو عدد شمعدان پایه بلند کریستال ساخت باکارای فرانسه در طرفین تالار قرار داشت و در ویتزینها اشیاء تزئینی نظیر مجسمه قوی کریستال و لوازم تحریر میناکاری و ملیله کاری ساخت روسیه وجود داشت. فرش این تالار با طرح لچک ترنج به مساحت ۷۵ متر بود .

سالن غذا خوری تشریفات شامل میز و صندلی به شیوه ی لویی سیزدهم بوده و سرویس چینی آن طلا کوب و ساخت کارخانه رزنتال آلمان بود سقف این سالن با چرم ایتالیایی پوشیده شده و فرشهای آن بافت کرمان و کاشان بود.

سرسرای طبقه ی اول شامل ویتزینی بود که در آن شمشیرهای مختلف از جمله شمشیرهای شاه عباسی و شمشیر سیمون بولیوار با روکش طلا و جواهر نشان و قمه فولادی کنده کاری شده با غلافی از تنه ی درخت وجود داشت و میلمانی از چوب فوفل کنده کاری کار هندوستان با فرش کاشان در یک طرف و همچنین مبلمان صورتی رنگ فرانسوی با فرش صورتی دایره ای در طرف دیگر قرار داشت.

غذاخوری خصوصی شامل میز و صندلی و پیش دیوارها به شیوه ی لویی پانزدهم و گلدانهای چینی ساخت کارخانه ساکس آلمان و ظروف غذا خوری چینی و طلا کوب نیز ساخت رزتال آلمان بود. دیوارهای این اتاق به صورت نقاشی آبرنگ روی یک لایه کاغذاست که توسط هنرمندی ژاپنی نقاشی شده و در اتاق فرشی بافت کرمان به مساحت ۳۰ متر مربع قرار داشت.

این بنا پس از انقلاب اسلامی در روز هشتم سال ۱۳۶۲ برای بازدید عموم تحت عنوان موزه رجعت و عبرت گشوده شد. پس از آن این ساختمان تحت عنوان ساختمان جمهوری به محل اقامت سران کشورهای اسلامی که برای ملاقات با ریاست جمهوری وقت به ایران سفر می کردند اختصاص یافت. همچنین برای امضای اسناد و مدارک مهم، تفاهم نامه ها، استقبال ها و بدرقه های رسمی دولتی و مذاکرات مقامهای دولتی از این ساختمان استفاده می شود .